

FLD
Fondacija lokalne demokratije
godišnji izvještaj 2007.

Godišnji izvještaj 2007. • Izdavač: Fondacija lokalne demokratije Sarajevo • Za izdavača: Jasmina Mujezinović • Uređivački kolegij: Selma Begić, Jasmina Mujezinović, Edita Pršić, Amra Hadžić, Edin Bišćević, Nasiha Omanović • Lektor: Gordana Bosić-Musa • Štampa: Farbajt Sarajevo • Za informacije obratite se Fondaciji lokalne demokratije, Radićeva 11, 71000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina • Tel/Fax: +387 33 236 899, 237 240, e-mail: barsa@bih.net.ba, adl@bih.net.ba • Godina izdavanja: 2008.

Misija Organizacije

Fondacija lokalne demokratije nastala je iz internacionalne organizacije Ambasada lokalne demokratije Barcelona – Sarajevo, osnovane 1996. godine, na inicijativu Vijeća Evrope, sa ciljem povezivanja i bratimljenja sa drugim evropskim gradovima, razvoja demokratije, kulturnih razmjena, te socio-ekonomskog razvoja. U toku postojanja Ambasade lokalne demokratije implementirano je preko 300 projekata. Projekti su realizovani u oblastima rekonstrukcije, samoodrživog povratka, zdravstveno-socijalne zaštite i obrazovanja.

U januaru 2003. preregistrovali smo se u lokalnu organizaciju – Fondaciju lokalne demokratije, kao pravnu nasljednicu Ambasade lokalne demokratije Barcelona – Sarajevo, a u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama na teritoriji BiH.

Svrha i cilj Fondacije je doprinijeti razvoju civilnog društva podržavanjem i implementacijom projekata koji promovišu ljudska prava, pomažu razvoju nevladinog sektora angažovanog na demokratizaciji društva, kao i projekti očuvanja i zaštite prirodnih i kulturnih vrijednosti na teritoriji Bosne i Hercegovine.

Svrha našeg postojanja se ogleda u ostvarivanju sljedećih ciljeva:

1. Promocija i zaštita ljudskih prava na svim nivoima društvenog i javnog života, a kroz organizovanje i provođenje edukacija, treninga, seminara, konferencija i kongresa;
2. Poticanje i podržavanje izdavačkih i istraživačkih projekata i politika;
3. Podržavanje zajedničkog djelovanja ženskih grupa i NVO-a u osnaživanju žena za aktivno učešće u transformaciji BiH društva i ravnopravnu ulogu žena u javnoj i privatnoj sferi;
4. Prikupljanje sredstava i stvaranje fonda za pomoć u institucionalnom i ekonomskom osnaživanju nevladinih organizacija i institucija u BiH, a u skladu sa pozitivnim zakonskim propisima u BiH;
5. Unapređivanje društvenog položaja žene kroz prevenciju i zaštitu od nasilja u porodici putem organizovanja skloništa, prihvatnih i terapijskih centara, osposobljavanja i prekvalifikacije, pružanja pravne pomoći;
6. Promociju i zaštitu dječijih prava, posebno sa aspekta zaštite od nasilja u porodici, manipulacije djece, njihovog iskorištavanja u bilo kojem nedozvoljenom obliku, a putem organizovanja edukativnih kulturnih programa namijenjenih djeci i odraslima;
7. Poboljšanje kapaciteta nevladinih organizacija i stvaranje dugoročnih uslova za samoodrživost nevladinih organizacija;
8. Uspostavljanje povoljnijeg ambijenta za bolji zakonski i politički okvir, kao i širu javnu svijest o karakteru i ulozi nevladinih organizacija, uključujući i aktivniju ulogu zajedničkih institucija na nivou BiH;
9. Rad na projektima zaštite i očuvanja kulturnog i historijskog naslijeđa i baštine, a putem organizovanja radionica, treninga, kurseva, seminara i izložbi;
10. Saradnja sa evropskim i svjetskim organizacijama slične programske orijentacije na realizaciji zajedničkih projekata, te osiguranje logistike i transporta, tehničke i personalne participacije u realizaciji projekata pomoći za BiH;

Principi rada Organizacije

- Multidisciplinarni pristup
- Postizanje dugoročnih rezultata
- Transparentnost u radu i djelovanju
- Partnerstvo i solidarnost
- Timski rad
- Dobar protok informacija
- Dobra komunikacija
- Motivacija i dobrovoljnost u radu

Osnovna informacija o Organizaciji

Naziv: Fondacija lokalne demokratije
Oblik organizovanja: Fondacija
Datum osnivanja organizacije: 20. marta 2003. godine
Adresa: Bravadžiluk bb
Grad: Sarajevo
Država: Bosna i Hercegovina
Telefon: + 387 33 237 240
Telefon/fax: + 387 33 236 899
Web site: www.fld.ba
Upravni Odbor: Goran Žeravčić – Predsjednik, članice: Samra Filipović -Hadžiabdić, Mevlida Serdarević, Lejla Hrasnica i Memnuna Zvizdić.
U novembru 2007. godine izabran novi Upravni odbor u sastavu: Goran Žeravčić – Predsjednik, članice i članovi: Almina Jerković, Rada Lukić, Lejla Mujkić, Azir Merdanović.
Kontakt osoba: Jasmina Mujezinović – Izvršna direktorica
Osoblje i volonteri:
Kancelarija:
Program menagerice:
Selma Begić, e-mail: barsa@bih.net.ba,
Amra Hadžić, e-mail: tubsasa@bih.net.ba
Program manager:
Edin Bišćević, e-mail: edin@fld.ba
Administracija:
Edita Pršić, e-mail: anketa@bih.net.ba
Finansije:
Sandina Nezir - Pirija, Damir Čatović,
e-mail: fondi@bih.net.ba
Sklonište:
Voditeljica Skloništa:
Nasiha Omanović.
Koordinatorice:
Mubera Lemeš, Zehrija Zajković, Lejla Pilav, Amra Muslić.
Psihologinja:
Sanja Sahačić.
Stručni tim:
Emina Kapetanović-Bunar, Nerma Čurčić-Hadžagić, Amela Šuvalija.
Pripravnice:
Amra Sabljica, Indira Škamo.
Volonteri/ke:
Elvis Hrvat, Emina Omanović, Adi Hasanbašić, Azem Hadžihasanović, Elvira Baručija, Salminka Fazlić, Lejla Spahić.
Zelena linija:
Nerimana Sočivica i Nataša Mujkanović.
U toku 2007. godine na redovnoj praksi u okviru studija FPN, odsjek za socijalni rad, 4 studentice su bile na praksi u Skloništu.

Iskustva i naučene lekcije

Projekti Organizacije realizovani tokom izvještajnog perioda

Specifični cilj: Promocija prava na život bez nasilja – zaštita

– Unapređivanje položaja žena, djevojkica i djece kroz prevenciju i zaštitu od nasilja na osnovu spola.

Snaga je u tebi

Projekt “Snaga je u tebi” je integrisani bazni program Organizacije koji se odnosi na zaštitu osoba sa preživljenim iskustvom nasilja u porodici i promociju zajedničkog djelovanja ženskih nevladinih organizacija i institucija protiv nasilja u porodici (**kontinuirani projekt od 2000. godine**).

Od oktobra 2000. godine vodimo Sigurnu kuću – **Sklonište za žene i djecu, žrtve nasilja u porodici**.

Kapacitet Skloništa je 35 korisnika/ca (15 žena i 20-ero djece), koji u Skloništu borave uglavnom po preporuci Centra za socijalni rad, policijskih uprava ili NVO-a, na osnovu potpisanih protokola o postupanju sa žrtvama nasilja u porodici između Fondacije lokalne demokratije, Kantonalnog centra za socijalni rad i MUP-a Sarajeva (Odjeljenja za specijalne namjene).

Od oktobra 2002. godine implementiramo projekt **“Ti to možeš”**, u okviru kojeg smo osnovali **Sklonište za djevojke, žrtve nasilja** (trgovine ljudima, incesta, prostitucije), a namijenjeno je bosanskohercegovačkim državljankama starosne dobi između 12 i 18 godina.

Partnerstvo i saradnja: Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo, Centri za socijalni rad, Općine Kantona Sarajevo, Policijske uprave MUP-a KS, Hitna pomoć Kantona Sarajevo, NVO: “Vaša prava” i “Hope and home for children”.

Donatori: Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo, JU Kantonalni centar za socijalni rad, Grad Sarajevo.

Ovo je projekt u zajednici, baziran na humanim pravima žena, djece i djevojkica, žrtava zlostavljanja u porodici, i od trećih lica. Promoviše potrebu promjena (pravnih, medicinskih, socijalnih) u pravcu redukovanja nasilja i stvaranja uslova u kojima je žrtva zbrinuta i u kojima joj je pružena potrebna psihosocijalna pomoć.

Primarni cilj projekta je, od samog njegovog osnivanja 2000. godine, obezbjeđiva-

nje direktne zaštite i psihosocijalna podrška ekstremno ugroženim kategorijama žena, djece i djevojkica (smještajem u Sigurnu kuću).

2001. godine potpisani su **Protokoli o saradnji** sa Kantonalnim Ministarstvom za rad, socijalnu politiku, izbjeglice i raseljena lica; Ministarstvom za unutrašnje poslove Kantona Sarajevo; JU Kantonalnim Centrom za socijalni rad i Porodičnim savjetovalištem. Time je postignut veliki iskorak u odnosima vladinog i nevladinog sektora. Saradnja je nastavljena te smo, u toku iste godine, prihvaćeni od Ministarstva za rad, socijalnu politiku, izbjeglice i raseljena lica KS kao ravnopravan partner u rješavanju problema nasilja u Kantonu Sarajevo, potpisivanjem **Ugovora o sufinansiranju** boravka žrtava u Skloništu, čime je obezbjeđena samoodrživost projekta. Potpisani Ugovor o sufinansiranju sa Ministarstvom za rad, socijalnu politiku, izbjeglice i raseljena lica Kantona Sarajevo obezbjeđuje djelimičnu samoodrživost projekta (pokrivenost troškova od 80%).

Ti to možeš

- **Sklonište za djevojke, žrtve nasilja (kontinuirani projekt od 2002. godine)**

Partnerstvo i saradnja: Ured državnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima, Ministarstvo za ljudska prava Vijeća ministra BiH, SIPA.

Donatori: Kantonalno Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice Sarajevo i IOM (International Organization for Migration).

Posjeta Kongresmena SAD gospodina Kristofera Smitha, na čelu sa Direktorom ureda BiH za borbu protiv trgovine ljudima, gospodina Samira Rizve skloništu.

Sklonište ima kapacitet za 8 do 10 djevojaka koje su žrtve emocionalnog, fizičkog ili seksualnog nasilja (trafficking, incest, prostitucija, silovanje). Primarni cilj ovog projekta je obezbjeđivanje direktne zaštite djevojaka, žrtava nasilja. Namijenjeno je bosanskohercegovačkim državljanima starosne dobi između 12 i 18 godina. U Skloništu je djevojkama obezbjeđena psihosocijalna rehabilitacija (grupne i individualne terapije), kao i resocijalizacija (nastavak školovanja i programi, ponovno uključivanje u društveni život).

Činjenica je da u BiH nema institucije koja zbrinjava ovu kategoriju stanovništva, te da je ovaj projekt, tj. Sklonište za djevojke, jedino takvo u BiH.

Kantonalno Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice je potvrdilo opravdanost projekta pismom podrške koje su poslali još pri iniciranju ovog projekta, a kasnije i finansiranjem boravka djevojaka sa područja Kantona Sarajevo.

Širi cilj projekta: stvaranje i razvoj sistema zaštite žrtava zlostavljanja; promovisanje nasilja na osnovu spola kao javnog problema; stvaranje mreže nevladinih organizacija koje se bave problematikom zaštite žrtava nasilja u porodici; vršenje uticaja na institucije sistema ka promjeni odnosa prema nasilju u porodici i trgovini ženama.

Vrste usluga koje se pružaju žrtvama nasilja u porodici, u Sigurnoj kući/skloništu:

- psihosocijalni tretman (individualna, grupna, suport, medikamentozna, radno- okupaciona terapija);
- pružanje medicinske i pravne pomoći, a u saradnji sa našim poslovnim saradnicima (Službe socijalne zaštite Općine KS, Policijske Uprave, Medicinske ustanove, škole, NVO i dr.);
- terapijski rad sa nasilnikom zajedno sa Službama socijalne zaštite KS;
- administrativno rješavanje slučajeva nasilja kao i krivično procesuiranje predmeta nasilja u saradnji sa Službama socijalne zaštite KS, PU KS i dr; edukativne radionice u cilju edukacije naših korisnika na različite teme;
- mobilne posjete na terenu;
- ekonomsko osamostaljivanje korisnika kroz ekonomsko osnaživanje (različiti vidovi programa ekonomske podrške za bivše i trenutne korisnike skloništa) – implementacija projekta UNHCR-a.

Korisnost za zajednicu je višestruka, jer oba Skloništa su jedina sigurna mjesta za žene, djevojke i djecu žrtve nasilja na području Kantona Sarajevo.

Rezultat: Obezbjeđen je visok stepen samoodrživosti, uspostavljen sistem zaštite i rehabilitacije za navedenu populaciju.

Pregled korisnika Sigurne kuće prema mjestu boravka za period 2007. godine (pregled po Općinama Kantona Sarajevo)

OPĆINA STANOVANJA	KATEGORIJA KORISNIKA "SIGURNE KUĆE"			UKUPNO (Σ)
	* ŽENE	* DJECA	* DJEVOJKE	
CSR CENTAR	3	3	0	6
CSR STARI GRAD	3	6	1	10
CSR NOVO SARAJEVO	3	5	2	10
CSR NOVI GRAD	6	5	2	13
CSR ILIDŽA	7	8	2	17
CSR VOGOŠĆA	4	7	2	13
CSR ILIJAŠ	10	12	4	26
CSR HADŽIĆI	5	9	1	15
UKUPNO (Σ)	41	55	14	110

Komentar:

Svi gore navedeni korisnici u 2007. godini su sa područja Kantona Sarajevo (107), osim dvije žene i jednog djeteta koji su bili strani državljani, a našli su se u stanju potrebe za zaštitom na području Kantona Sarajevo. Isti su u tom momentu boravili na području Kantona Sarajevo.

Broj žrtava nasilja u porodici koje, iz objektivnih razloga, nisu mogle biti smještene u Sigurnu kuću/ sklonište u 2007. godini:

u 2007. godini (mjesec decembar) imali smo 1 zahtjev za prijem malodobne djevojke sa područja Podrinjskog kantona, mjesto Goražde. Zahtjevom nam se obratio CSR Goražde u cilju smještaja malodobne djevojčice koja je ispoljavala asocijalno ponašanje, prijetila suicidom, te nije uspjela funkcionisati u porodici sa majkom, u školi, kao i u široj socijalnoj sredini.

Psihosocijalni tim "Sigurne kuće" – FLD Sarajevo je detaljno razmotrio zahtjev, kao i prateću dokumentaciju (izvještaj policije, socijalna anamneza, psihijatrijski nalaz), te odlučio da trenutno ne može primiti malodobnu djevojčicu u sklonište. Razlog za to je bio popunjen kapacitet korisnika koji su po strukturi problema veoma složeni i visoko rizični.

SOS crvena linija – telefon za žrtve nasilja

Period implementacije: kontinuirani projekt od marta 2004. godine

Implementacijski tim: osoblje i volonteri Fondacije lokalne demokratije

Nakon četveromjesečne edukacije 15 volontera, otvorena je SOS Crvena linija, telefon koji građanima, prvenstveno Kantona Sarajevo (ali i šire), omogućava da prijave bilo koju vrstu nasilja, ali i da dobiju adekvatne informacije na koji način pristupiti rješavanju problema nasilja, tj. kome se obratiti za daljnju pomoć. Telefon je otvoren 24 sata.

Na SOS telefon se do 2006. godine obratilo 2.943 građana i građanki, pretežno iz Kantona Sarajevo.

U toku 2007. godine primljena su 822 poziva.

Rezultat: Potpisano je Uputstvo o postupanju po pozivima SOS telefona između predstavnika MUP-a Kantona Sarajevo, JU Kantonalnog Centra za socijalni rad i FLD-e, te uspostavljen sistem hitne intervencije.

Obezbeđena je mogućnost prijave nasilja tokom 24 sata.

Mobilni tim

Period implementacije: kontinuirani projekt od jula 2004. godine – nastavak projekta

Implementacijski tim: osoblje Fondacije lokalne demokratije i nadležnih centara za socijalni rad

Partneri: JU Kantonalni Centar za socijalni rad

Cilj: nakon provedene edukacije namijenjene uposlenima u Centrima za socijalni rad, projektom se formira Mobilni tim (MT) sastavljen od dva predstavnika FLD i jednog predstavnika nadležnog Centra za socijalni rad. Cilj formiranja Mobilnog tima su direktne posjete porodicama bivših korisnika/ca skloništa u svrhu praćenja stanja u porodici. Na ovaj način putem terapeutskeg rada sa porodicom, uključujući i nasilnika, prevenira se ponovno nasilje i njegovo multipliciranje u zajednicu.

U toku ovog izvještajnog perioda obezbjeđen je nastavak rada Mobilnog tima (MT), u cilju unapređenja odnosa u porodici, kroz preventivni rad na terenu.

U toku 2007. godine izvršene su 24 mobilne posjete.

Rezultat projekta je i potpisani Protokol o saradnji između JU Kantonalni Centar za socijalni rad Sarajevo i Fondacije lokalne demokratije o međusobnoj saradnji u radu Mobilnog tima, kao i smanjenje višestrukog broja povrata u Sklonište.

Rekonstrukcija objekta “Sigurna kuća” u Sarajevu – I i II faza

Period implementacije: septembar 2007. – mart 2008.

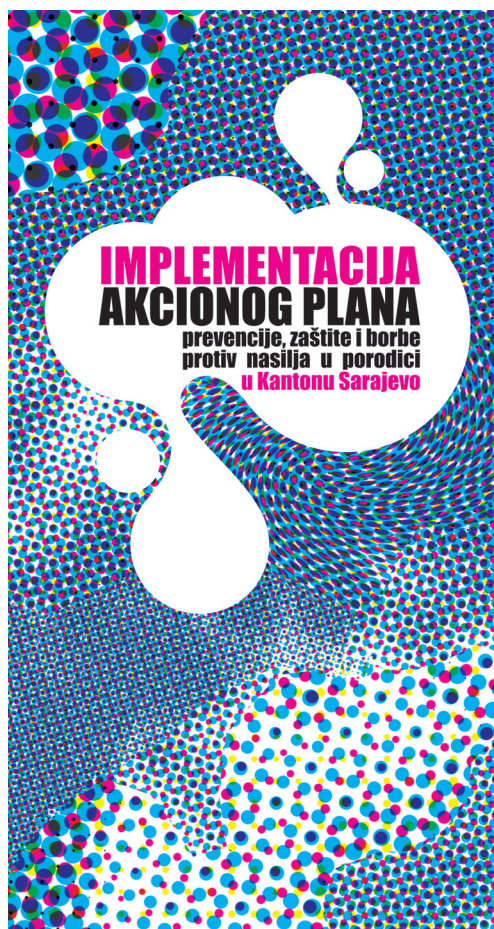
Partnerstvo i saradnja: JU Djeca Sarajeva
Donator: Ministarstvo za rad, raseljena lica i izbjeglice Kantona Sarajevo

Budžet: 100.000,00KM

Glavni cilj projekta je omogućiti korisnicima sigurne kuće (ženama i djeci žrtvama nasilja u porodici) bolje uslove za život, školovanje, rehabilitaciju i uključivanje u normalan život.

Aktivnosti projekta se odnose na izvršenje građevinskih radova svih faza i to za: potpunu rekonstrukciju i stavljanje u funkciju novih 100 m² prostora u prizemlju, adaptacija kupatila, sistema snabdijevanja toplom vodom, pregrađivanja postojećih

prostora radi funkcionalnijeg korištenja, postavljanja ograde oko cijele parcele obdaništa, rekonstrukcija fasade.

Rezultat projekta: Djevojački apartman ima dvije cjeline, dnevni boravak sa prirodnim svjetlošću i spavaonicu. Postojeće kupatilo je potpuno rekonstruisano i podijeljeno na dva nova, pa jedno kupatilo sada koristi manji broj osoba. Dnevni boravak je fizički odvojen od trpezarije, a trpezarija od hodnika, tako se različite funkcije ne preklapaju i prostori imaju određenu namjenu i opremu. Djeca su dobila veliku igraonu, sva kupatila imaju centralnu pripremu tople vode preko novog plinskog bojlera, u prizemlju rekonstruisanog dijela je smještena prijemna kancelarija za nove korisnice/ke, soba za izolaciju sa kupatilom, sala za sastanke i edukaciju ima kapacitet 30 osoba. U ograđenom dvorištu djeca mogu boraviti na otvorenom. Za njih je sagrađen i mali zabavni park koji je donirala Općina Centar. **Programski cilj:** Društvo bez nasilja i društvo jednakih mogućnosti.

Implementacija akcionog plana prevencije, zaštite i borbe protiv nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo

Period implementacije: 01.03.2007. – 01.03.2008.

Implementacijski tim: Izvršna direktorica, Program manager, Projekt koordinatorka, Finansijski asistent, Edukatori /ice, Asistenti edukatora/ica, Predavači /ce, Članovi KT (6 osoba) sa Koordinacionim tijelom kojeg čine predstavnici: Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS; Ministarstvo unutrašnjih poslova KS; Ministarstvo zdravstva KS; Ministarstvo pravde i uprave KS; Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo; Udruženje/udruga "BH Novinari".

Partnerstvo i saradnja: Ministarstvo za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice KS; Ministarstvo unutrašnjih poslova KS; Ministarstvo zdravstva KS; Ministarstvo pravde i uprave KS; Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo; Udruženje/udruga "BH Novinari"; Centar za edukaciju sudija i tužioca.

Donator: SDC (Švicarska Agencija za razvoj i saradnju) – implementatorska organizacija IBHI.

Budžet: 120.587,85 KM

Doprinos SDC-a je 59.700,69KM (49,51%)

Dugogodišnjim radom sa žrtvama nasilja, Fondacija lokalne demokratije je uvidjela da je jedini uspješan način rada sa žrtvama nasilja kroz koordinirano i sistematsko djelovanje, te je inicirala formiranje jedinog institucionalnog tijela – Koordinacionog tijela, čiji je zajednički cilj multidisciplinarni pristup u prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja u porodici u KS, a kojeg čine predstavnici sljedećih ministarstava: rada i socijalne zaštite, zdravstva, unutrašnjih poslova, pravde i uprave, te Udruženja/Udruge BH novinari i FLD.

Koordinaciono tijelo je u toku 2006. godine uspješno implementiralo usvojeni Program rada u prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja u porodici (finansiranog od strane SDC – IBHI). Jedan od ciljeva i rezultata navedenog programa je i kreiranje Nacrta Akcionog plana za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici u KS, a koji bi poslužio za uspostavljanje osnove za dugoročnu Strategiju borbe protiv

ovog problema na nivou Kantona Sarajevo. Projektom se uspostavlja jedinstveni i multidisciplinarni pristup rješavanja problema nasilja u porodici.

Generalni cilj projekta: Implementacija Akcionog plana prevencije, zaštite i borbe protiv nasilja u porodici na području Kantona Sarajevo, kroz koordinisano i sistematsko djelovanje institucija i organizacija, vladinog i nevladinog sektora sa područja Kantona Sarajevo, u cilju postizanja što veće efikasnosti i kvalitetnijih rezultata u radu na prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja u porodici u Kantonu Sarajevo.

Specifični ciljevi:

- podizanje svijesti i senzibilizacija šire društvene zajednice o prisutnosti nasilja u porodici;
- povećanje stepena informisanosti o mogućnostima prevencije i zaštite;
- djelotvornija pomoć i zaštita osoba izloženih zlostavljanju i nasilju u porodici;
- institucionalni i svestraniji tretman nasilnika;
- usavršavanje stručnjaka čiji djelokrug rada obuhvata prevenciju, edukaciju, senzibilizaciju, zaštitu i sveobuhvatnu pomoć osobama izloženim zlostavljanju i nasilju u porodici;
- uključivanje predstavnika Ministarstva obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo u rad Koordinacionog tijela.

Aktivnosti projekta:

Edukacije

- Dvije dvodnevne edukacije za zdravstvene profesionalce JU Domova zdravlja KS sa ciljem kvalitetnije edukacije u prepoznavanju povreda kao čina nasilja i pružanja mjera psihološke podrške žrtvama;
- Jedna jednodnevna edukacija za zaposlene u policijskim službama po pitanju Zakona o ravnopravnosti spolova BiH s ciljem upoznavanja policijskih službenika sa navedenim Zakonom;
- Jedna jednodnevna edukacija za sudije i tužioce o važnosti primjene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u FBiH i njegove konačne implementacije, sa ciljem jačanja međusobne saradnje i koordinisanog djelovanja, radi adekvatnije primjene navedenog Zakona;
- Jedna jednodnevna edukacija kadrova zaposlenih u službama socijalne zaštite s ciljem usvajanja novih znanja i unapređivanja rada i pravilnog pristupa u radu sa žrtvama nasilja u porodici;

- Jedna jednodnevna edukacija za zaposlene u medijima o pravilnom pristupu u izvještavanju o slučajevima nasilja u porodici;
- Tri jednodnevne edukacije namijenjene pedagogima osnovnih škola u KS s ciljem njihovog informisanja o problemu nasilja u porodici;
- Jedna javna prezentacija praćenja primjena zakona iz oblasti nasilja na osnovu spola, u jedanaestom mjesecu implementacije projekta.

Medijske aktivnosti

- Izrada tematskih televizijskih i radio emisija, te prezentacija rezultata Projekta i rada KT i Biltena.

Ostale aktivnosti

- Potpisivanje protokola o saradnji sa predstavnicima Porodičnog savjetovišta;
- Sastanci sa: Glavnim i odgovornim urednicima pisanih i elektronskih medija, sa predstavnicima Ministarstva obrazovanja i nauke KS i Prosvjetno-pedagoškog zavoda, redovni sastanci Koordinacionog tijela.

Završna faza projekta:

- kreiranje edukativnog i promotivnog materijala;
- priručnik za službenike policije; Brošura o nenasilnim oblicima ponašanja; Biltena o rezultatima Projekta i rezultatima rada KT na prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja u porodici.

Rezultati:

- senzibilisani i edukovani zdravstveni profesionalci za prepoznavanje povreda kao čina nasilja i poduzimanje mjera psihološke podrške žrtvi;

Press konferencija povodom usvajanja Akcionog plana od strane Vlade Kantona Sarajevo.

Edukacija za zdravstvene radnike, hotel "Bosnia" Sarajevo, 21.11.2008. godine

- dodatno senzibilisani i edukovani zaposlenici, u Ministarstvu unutrašnjih poslova i službama, o odredbama Zakona o ravnopravnosti spolova u BiH;
- senzibilisani i informisani pedagozi i nastavno osoblje osnovnih škola KS o problemu nasilja u porodici i njegovog uticaja na školsku populaciju;
- podignuta svijest o neophodnosti uključivanja obrazovanja u rad KT u cilju multidisciplinarnog pristupa problemu nasilja, te izabran član ispred Ministarstva obrazovanja i nauke KS za člana u Koordinaciono tijelo;
- ojačana međusobna saradnja i koordinirano djelovanje sudija i tužioca u cilju adekvatnije primjene Zakona o zaštiti od nasilja u porodici u KS;
- edukovani kadrovi zaposleni u javnim ustanovama i službama socijalne zaštite o unaprijeđenim metodama rada u radu sa žrtvama nasilja u porodici i nasilnikom;
- senzibilisani predstavnici medija (urednici i novinari) o problemu nasilja i upoznati sa Akcionim planom;
- edukovani novinari za pravilan pristup i adekvatno informisanje o problemima nasilja u porodici;
- ojačane mreže sistema koji intervišu u kriznim situacijama porodičnog nasilja, praćenjem situacija u porodicama;
- potpisan **Protokol o saradnji** sa predstavnicima Porodičnog savjetovišta;
- kreirani instrumenti – priručnici koji će pomoći policijskim službenicima da prepoznaju i definišu ozljede nastale kao posljedica nasilja u porodici, radi adekvatnije zdravstvene zaštite i efikasnijeg procesuiranja slučajeva nasilja;

- izrađeni prijedlozi za harmonizaciju pravnih normi koje tretiraju oblast nasilja;
- izrađen informativni materijal – brošura o nenasilnim oblicima ponašanja i rješavanja sukoba;

uspostavljena saradnja sa NVO-ima koji se bave problemom nasilja u porodici s ciljem uspješnijeg rada u prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja u porodici; unaprijeđeno stanje javne svijesti o nasilju u porodici i instrumentima preventivnog djelovanja i zaštite.

U septembru 2007. godine Vlada Kantona Sarajevo usvojila je Akcioni plan, te tako postala prva lokalna zajednica u BiH koja je donijela strateški dokument za ovu oblast i ozvaničila saradnju između vladinog i nevladinog sektora.

Multidisciplinarnim pristupom i implementiranjem aktivnosti Akcionog plana uspostavljen je sistemski razvoj strategije u prevenciji, borbi i zaštiti od nasilja u porodici.

Zelena linija

Period implementacije: januar – decembar 2007. – nastavak projekta u okviru UNFPA – DRŽAVNOG PROGRAMA AKCIONOG PLANA ZA BIH (2005.-2008.)

Implementacijski tim: Program menagerica, dvije operaterke Zelene linije, Finansijski asistent.

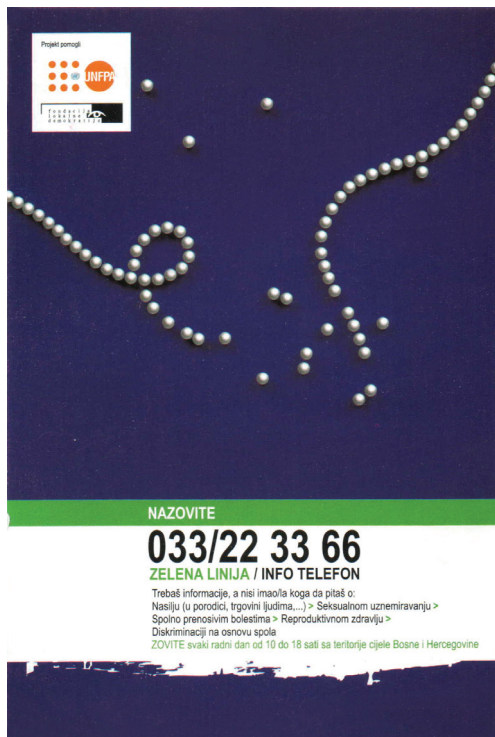
Partnerstvo i saradnja: Omladinske organizacije – Omladinski dom (Zenica), Demokratski centar "Nove nade" (Bihać), Urbana kultura foruma građana (Tuzla), UNS "Geto" (Banja Luka), OKC "Abrašević" (Mostar).

Donator: Populacijski fond Ujedinjenih nacija (UNFPA) za Bosnu i Hercegovinu.

Budžet: 55.684,78KM

Nastavak trogodišnjeg rada "Zelene Linije" – informativne linije koja djeluje na području cijele BiH za pozive građana i građanki BiH, a koja im daje mogućnost da dobiju informacije o njihovim pravima i načinima zaštite od nasilja na osnovu spola, u ostvarivanju prava na seksualno i reproduktivno zdravlje. Aktivnostima vezanim uz "Zelenu liniju" promoviraju se pravo građana i građanki BiH na život bez nasilja, na seksualna i reproduktivna prava, diže se javna svijest i informišu se o problemu nasilja na osnovu spola, seksualnom i reproduktivnom zdravlju.

Cilj projekta: Cilj projekta je bio uspostavljanje osnova za dobivanje relevantnih

podataka i *inputa* o seksualnim i reproduktivnim pravima, pravu na život bez nasilja i diskriminacije na osnovu spola koji mogu pomoći u definisanju neophodnih statističkih praćenja, relevantnih za bosanskohercegovačko društvo.

Specifični ciljevi:

promovisanje ravnopravnosti spolova, dizanje javne svijesti o problemu nasilja na osnovu spola, seksualnom i reproduktivnom zdravlju kroz informativno – edukativne programe.

Aktivnosti:

- Nastavak rada “Zelene linije” radi prikupljanja podataka o prijavljenim slučajevima nasilja i diskriminacije na osnovu spola, seksualnog i reproduktivnog zdravlja, spolno prenosivih bolesti.
- Medijska kampanja
 - serijal edukativno – informativnih televizijskih i radio emisija o nasilju na osnovu spola, seksualnom i reproduktivnom zdravlju. Uz pomoć tematskih emisija sa različitim temama i u različitom obliku (debatne, informativne, edukativne) problem nasilja na osnovu spola, seksualno i reproduktivno zdravlje žena, u cilju vidljivosti problema, rješenja učiniti dostupnim široj javnosti i ohrabriti žene da prijavljuju nasilje, preveniraju bolesti i vrše neophodne preglede;
 - promocija “Zelene linije” preko printanih medija;
 - redizajniranje i doštampavanje promotivnog materijala za “Zelenu liniju”;

- distribucija promotivnog materijala po srednjim školama u toku 2007. godine.

Edukacija u okviru projekta “Zelena linija”

- Prikupljanje podataka o prijavljenim slučajevima nasilja u porodici od institucionalnih mehanizama na nivou BiH. Prikupit će se podaci o stanju početkom 2007. godine i podaci o stanju krajem 2007. godine radi uporedbe praćenja prijava slučajeva nasilja kao rezultat prethodnih aktivnosti (moguće samo u policijskim upravama).

Rezultat projekta:

- identifikovani su određeni statistički pokazatelji koji su ukazali na postojanje i vrstu nasilja na osnovu spola, sa kojima se susreću građani/ke. Ukupan broj poziva na “Zelenu liniju” je bio 560, od toga 150 muškaraca i 410 žena;
- izvršena je javna promocija Programa UNFPA i Projekta putem medijskog predstavljanja;
- izvršeno je doštampavanje i distribucija promotivnog materijala u cilju promocije “Zelene linije”;
- održano je 20 radio emisija, 15 televizijskih emisija i objavljeno 12 članaka u pisanim medijima o problematici kojom se bavi “Zelena linija”, a sve u cilju informisanja građana i građanki BiH o info telefonu. Šira javnost je dobila informacije o temama koje su u fokusu Projekta;
- dostavljeni dopisi Srednjim školama na području Kantona Sarajevo o “Zelenoj liniji” i njenom radu i aktivnostima kako bi profesori Demokratije, kao i učenici, dobili osnovne smjernice kako raditi na prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja u porodici.

Zaključak:

- problem nasilja na osnovu spola – univerzalni problem, još uvijek neprepoznatljiv problem, posebno njegovi oblici;
- najveća prepoznatljivost fizičkog nasilja u porodici, najmanja prepoznatljivost seksualnog i ekonomskog nasilja;
- različit stepen svjesnosti o prepoznatljivosti problema u urbanim, subruralnim i ruralnim područjima;
- izuzetna uloga i značaj masovnih medija;
- ne postoji sistematsko i redovno prikupljanje podataka o nasilju na osnovu spola.

Pomoć ženama žrtvama nasilja u porodici i trgovine ljudima

Period implementacije: 01. 04. 2007. – 01. 12. 2007.

Implementacijski tim: FLD: Projekt menagerica, Psihologinja i Socijalna radnica Sigurne kuće, Finansijski asistent; ŽŽI: Projekt menagerica, Finansijski asistent, Edukatori.

Partnerstvo i saradnja NVO: Žene za žene Internacional, Žena BiH – Mostar, Kantonalni centar za socijalni rad, Službe socijalne zaštite Ilijaš, Vogošća, Novi Grad.

Donator: UNHCR

Budžet: 206.843,80KM

Cilj projekta: Cilj projekta je bio osigurati uslove da povratnice, raseljene i izbjegle žene, žrtve nasilja, dobiju individualnu

pomoć koja će im pomoći da vrate samopouzdanje, te uspostave ekonomsku neovisnost. Pored toga, projekt su podržale Sigurne kuće u Sarajevu i Mostaru omogućivši ženama u skloništima pristup (odgovarajućoj) edukaciji u cilju njihove dokvalifikacije i prekvalifikacije, kao i zdravstvenim servisima/uslugama za lica koja nisu obuhvaćena redovnim zdravstvenim osiguranjem.

Širi cilj projekta: Pomoć u adekvatnom funkcionisanju Sigurnih kuća u Sarajevu i Mostaru.

Aktivnosti:

- Obezbjedjivanje zdravstvenih uslova i usluga
 - omogućavanje pristupa medicinskom liječenju/pregledu korisnica skloništa u Sarajevu i Mostaru, nabavka neophodnih lijekova;
 - edukacija o osnovnoj zdravstvenoj njezi žena kroz predavanja za uposlene u Skloništima;
 - kreiranje i publikovanje brošure o seksualno prenosivim bolestima, te reproduktivnom zdravlju žena.
- Sklonište/infrastruktura redovno održavanje Sigurnih kuća za žrtve nasilja u porodici i trgovine ljudima.
- Nabavka higijenskog materijala, te nužne odjeće/obuće za korisnike Skloništa.
- Edukacija (obezbjedjivanje institucionalne ili neinstitucionalne, ali certificirane i priznate edukacije za sve korisnike skloništa, u skladu sa njihovim mogućnostima i potrebama).
- Samoprivredjivanje – finansijska, robna podrška uspješnim projektima koje podnesu žene žrtve nasilja u porodici, ali sa statusom raseljenih lica, izbjeglica ili povratnica.

Rezultat projekta:

- omogućeno da dvadeset i dvije korisnice skloništa dobiju adekvatnu i dodatnu zdravstvenu zaštitu (pregledima i odgovarajućim tretmanima), te sve korisnice skloništa medicinske lijekove (redovno mjesečno);
- edukovan kadar uposlenika u Skloništima kako bi prenosili znanja o neophodnoj osnovnoj zdravstvenoj zaštiti žena od seksualno prenosivih bolesti, te prevenciji malignih ženskih oboljenja;
- publikovana brošura o seksualno prenosivim bolestima i reproduktivnom zdravlju žena, koja će se distribuirati korisnicama Skloništa;
- vršena redovna mjesečna nabavka higijenskog materijala, nužne odjeće/obuće za korisnice Skloništa;

K.D. –1973, Općina Vogošća
Dolazak krave u njihovoj obitelji dočekan je sa oduševljenjem. Suprug je podrum kuće osposobio za njen smještaj. Iako je krava smještena u sklopu kuće to im ne smeta. Kravi su se najviše obrađovala četvorica sinova. Oni sa oduševljenjem očekuju prvo tele. Blizanci kažu kako najviše vole jesti hljeb potopljen u kravlje mlijeko. K.D. i njen suprug planiraju da vremenom uvećaju stočni fond, jer nemaju nikakve šanse da se zaposle. Za njih ovaj projekat znači i početak boljeg života.

- devet korisnica Skloništa za žrtve nasilja je upisalo (do)školovanje tj. vanredno polaganje razreda, dok je 18 korisnica upisalo kurseve koji im mogu pomoći u budućem osamostaljenju ili vraćanju samopouzdanja (kurs šivanja, frizerski, kozmetičarski kurs, engleski jezik, kompjuterski, administrativni poslovi);
- trideset žena koje su bile žrtve nasilja u porodici sa statusom raseljenih/izbjeglih lica dobilo je mogućnost za samoprivredivanje na osnovu njihovih kapaciteta i mogućnosti, 20 ih se odlučilo na kravu sa sijenom, 7 ih je odlučilo započeti vlastiti posao sa profesionalnim aparatom za čišćenje – “Kirby” mašinom, i njih 3 sa šivaćim mašinama, sa kojima će pokušati sebi i svojoj porodici obezbijediti prihode.

Jačanje kapaciteta profesionalaca za primjenu Državne strategije za zaštitu djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja

Period implementacije: 30.11.2007. – 30.11.2008.

Implementacijski tim: Izvršna direktorica, Program menagerica, Finansijski asistent, Radna grupa sastavljena od 5 profesionalaca iz oblasti obrazovanja, Edukatori, Fasilitatori za rad sa djecom.

Partnerstvo i saradnja: Ministarstvo za ljudska prava, Vijeće Ministara BiH, Ministarstvo obrazovanja i nauke Kantona Sarajevo, Prosvjetno-pedagoški zavod Kantona Sarajevo, 6 osnovnih škola KS.

Donator: EC u BiH

Budžet: 67.511,60€

Projektom će se profesionalcima koji rade u sistemu dječijeg obrazovanja i zaštite (školski nastavnici, pedagozi, direktori, socijalni radnici, itd.) omogućiti da usvoje vještine neophodne za rad na problemu nasilja nad djecom. Projektom će se doprinijeti povećanju svjesnosti o problemu nasilja i stvaranju povjerenja među djecom (koja će učestvovati u implementaciji projekta) prema lokalnim institucijama i sistemima njihove zaštite od nasilja. Projekt može poslužiti i kao baza za budući razvoj operativnih planova za prevenciju nasilja

Jačanje kapaciteta profesionalaca za primjenu Državne strategije za zaštitu djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja

Building the Capacities of professionals to apply State strategy for protection of children against violence, abuse and neglect

Projekt implementira
Fondacija lokalne demokratije
A Project implemented by
Foundation of Local Democracy

Projekt finansirala Evropska unija
This Project is funded by the European Union

nad djecom od nasilja u porodici i promociji dječijih prava Kantona Sarajevo.

Cilj projekta: Unapređivanje kulture ljudskih prava kroz jačanje kapaciteta javnih institucija u korištenju internacionalnih instrumenata za zaštitu djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja.

Specifični ciljevi:

- ojačati kapacitete 200 profesionalaca iz sarajevskog kantona da primjenjuju državnu strategiju za zaštitu djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- kreirati Priručnik za profesionalce o primjeni opšteg/generalnog pravnog okvira za zaštitu djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- edukovati 200 školskih učitelja, nastavnika, pedagoga, direktora, socijalnih radnika, pedijataru, javnih zvaničnika, sudija za maloljetnike, da prepoznaju dijete žrtvu nasilja, zlostavljanja i zane-

marivanja i da iniciraju/aktiviraju zvanične instrumente i procedure kreirane da zaštite djecu žrtve nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;

- povećati svjesnost među 2.500 učenika i njihovih roditelja, naročito u rizičnim skupinama, o njihovom pravu na sigurnost i život bez nasilja, prepoznavanju nasilja i mogućnosti zaštite od nasilja;
- smanjiti nasilje nad djecom u 6 sarajevskih osnovnih škola za 5%.

Aktivnosti:

- Usvajanje detaljnog radnog plana
Definisanje: sastav radne grupe za izradu:
sadržaja Priručnika,
programa treninga,
sastav ciljanih grupa među kojima će se sprovesti trening.
- Kreiranje Priručnika za profesionalce i edukativnog materijala za djecu;
- Edukacije (serija treninga namijenjenih za profesionalce koji rade sa djecom ili rade na zaštiti djece);
- Edukativne aktivnosti namijenjene roditeljima i učenicima, prezentacija projekta i promocija publikacije "Nasilje nije OK" koja će se održati u 6 odabranih (ciljnih) osnovnih škola;
- Medijska prezentacija rezultata projekta.

Očekivani rezultati projekta:

- 200 edukovanih profesionalaca koji mogu prepoznati simptome nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja, te inicirati aktivnosti legalnih mehanizama za zaštitu djece;
- kreirano, odštampano i distribuisano 1000 kopija Priručnika za profesionalce za primjenu generalnog pravnog okvira za zaštitu djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- 3.000 djece i 3.000 roditelja upoznatih sa dječijim pravima i pravnim obavezama svih u zaštiti djece od nasilja, zlostavljanja i zanemarivanja;
- 3.000 kopija publikacije "Nasilje nije OK";
- smanjen broj djece izložene nasilju ili zlostavljanju za 5% u 6 odabranih (ciljnih) osnovnih škola u Kantonu Sarajevo.

Podrška regionalnoj politici borbe protiv trgovine ženama

Period implementacije: 01. 05. 2007. – 15. 06. 2007.

Implementacijski tim: Koordinatorica, Edukatori, Asistenti, Finansijski asistent.

Donator: IOM – Grčka

Budžet: 1.020,00\$

Cilj projekta: Projekt je imao edukacioni karakter sa ciljem informisanja i senzibilizovanja ciljne grupe učenika 3 srednje škole u Kantonu Sarajevo o problemu trgovine ljudima, nasilja uopšteno, rizičnih situacija u kojima se može postati žrtva trgovine ljudima, te o metodama prepoznavanja potencijalnih žrtava trgovine ljudima.

Aktivnosti:

Sprovedena edukacije za učenike 3 srednje škole u Kantonu Sarajevo na način da im je:

- održano kratko predavanje o ovoj temi;
- dato da popune upitnik kreiran da odgovara ciljnoj grupi u cilju ocjene (ne) poznavanje problema trgovine ljudima, pogotovo mladima, te problema nasilja uopšte (da li mogu prepoznati problem, koliko su svjesni njegove opasnosti i posljedica, itd.);
- podijeljen promotivni materijal na ovu temu kao vid komunikacije i prenosa informacija među ovom ciljnom grupom.

Rezultat projekta:

- 71 osoba/učenik je senzibilizovan i edukovan o problemu nasilja i trgovine ljudima;
- dobiven je uvid u postojanje i prepoznavanje ovih problema među učenicima 3 srednje škole u Kantonu Sarajevo;
- učenici su dobili promotivni materijal, informacije kome se obratiti ako žele dobiti dodatne informacije o ovom problemu ili ga prijaviti.

Monitoring i analiza provedbe kriterija za školske nazive i obilježja

Period implementacije: oktobar 2007. – oktobar 2008.

Implementacijski tim: FLD: Izvršna direktorica, Project manager, Database operator, Finansijski asistent, **Koordinaciono ti-**

jelo sastavljeno od predstavnika ministarstva za ljudska prava, nadležnih ministarstava RS i FBiH i 3 partnerske organizacije, 3 Koordinatora i 3 Asistenta koordinatora ispred NVO-partnerskih organizacija, 40 anketara.

Partnerstvo i saradnja: Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH, Ministarstvo prosvjete i kulture RS, Federalno ministarstvo nauke i obrazovanja, Odjeljenje za obrazovanje Vlade Brčko distrikta, Kantonalna ministarstva za nauku i obrazovanje FBiH.

NVO: "Udružene žene" – Banja Luka, "Vesta" – Tuzla, "Terca" – Mostar.

Donator: EVROPSKA UNIJA

Budžet: 165.130,00€

Doprinosi: – partneri 16.516, 80€

Suma zahtijevana od EU: 148.613,20€

Cilj projekta: Opšti cilj projekta je podrška stvaranju preduslova za samoodrživi povratak i reintegraciju manjinskih povratnika u lokalnu zajednicu, kroz zadovoljenje posebnih potreba i prava djece manjinskih povratnika.

Specifični ciljevi projekta su:

- monitoring provedbe dijela privremenog sporazuma o zadovoljavanju posebnih potreba i prava djece povratnika koji se odnosi na implementaciju Kriterija za nazive i simbole škola;
- mapiranje škola koje svojim nazivom, simbolima i školskim manifestacijama razdvajaju djecu po nacionalnoj pripadnosti i time doprinose ksenofobičnoj praksi;
- upoznavanje građana i vlade o rezultatima monitoringa;
- pokretanje kampanje za uklanjanje neprimjerenih naziva škola, školskih simbola i objekata koji doprinose stvaranju ksenofobičnog ozračja;
- smanjenje broja škola koje nisu prilagodile nazive i obilježja škola za 50%;

Aktivnosti:

- uspostavljanje Koordinacionog tijela za praćenje stepena implementacije Kriterija za školske nazive i simbole;
- razvoj jedinstvene monitoring metodologije;
- obuka tim lidera anketnih timova i anketara volontera o načinu monitoringa;
- kampanja monitoringa poštivanja odluke o ravnopravnoj nacionalnoj zastupljenosti pri zapošljavanju u državne institucije u BiH;
- prezentacija rezultata kampanje monitoringa;
- javna kampanja za uklanjanje neprimjerenih naziva škola, školskih simbola

i objekata koji doprinose stvaranju ksenofobičnog ozračja.

Rezultat projekta:

- **Izvršeni monitoring 2.249 osnovnih i srednjih škola** na području BiH o stepenu primjene Kriterija za školske nazive i obilježja. Kao rezultat kampanje monitoringa stepena implementacije Kriterija za školske nazive i obilježja doći ćemo do tačnih podataka o nazivima, obilježjima, manifestacijama, broju učenika, broju učenika manjinskih povratnika, strukturi školskih odbora;
- Formirana baza podataka – podaci dobiveni monitoringom bit će uneseni u jedinstvenu bazu podataka;
- **3000 primjeraka brošure "Analiza primjene Kriterija za školske nazive i obilježja"**. Kao rezultat kampanje monitoringa bit će publikovana brošura "Analiza primjene Kriterija za školske nazive i obilježja" o rezultatima kampanje monitoringa i njena distribucija relevantnim institucijama, kao i partnerima i suradnicima u implementaciji projekta;
- **Broj škola koje su promijenile naziv škole i obilježja u skladu sa Kriterijima smanjen za 50%**. Kao konačan rezultat očekujemo da će se smanjiti broj škola koje nisu ispoštovale Kriterije, odnosno koje nisu promijenile naziv škole ili obilježje na način da uklone sve političke elemente ili elemente koji dijele djecu po nacionalnoj osnovi.

Integralni projekt: Razvoj ruralnog ekoturizma u Šabićima

- Predstavlja razvojni projekt koji ima više faza i donatora kojim se stvaraju i razvijaju uslovi ruralnog ekoturizma u Šabićima.

**1. RAZVOJ EKOTURIZMA U
MJESNOJ ZAJEDNICI ŠABIĆI,
OPĆINA TRNOVO,
KANTON SARAJEVO**
zasnovan na lokalnim prirodnim
resursima, tradiciji i ljudskim
potencijalima, uz primjenu ekoloških
standarda za očuvanje životne
okoline – I FAZA

Period implementacije: juli 2006. – juli 2008.

Bjelašničke rukotvorine

Implementacijski tim: Projekt koordinator, Finansijski asistent, Edukatori i Ramiro Munoz ispred Fundacio Lleida Solidaria

Partnerstvo i saradnja: Fundacio Lleida Solidaria iz Lleide, Općina Trnovo, Udruženja žena "Trnovo", UG "Rakitnica".

Donator: Katalonska vlada preko svoje agencije ACCA

Budžet: 140.000,00€

Cilj projekta je osigurati strateške okvire za uravnotežen ekonomski i društveni razvoj u regiji tj. zaštititi ljudska prava.

Specifični ciljevi:

- omogućavanje uslova za povratak u prijeratno prebivalište stanovnika 13 sela MZ Šabići,
- omogućiti samoodrživi ekonomski opstanak stanovnika kroz razvoj regije,
- obezbijediti provedbu individualnih i kolektivnih prava (na život, rad, obrazovanje, udruživanje) kroz socijalizaciju,
- očuvanje i zaštita kulturno-historijskog nasljeđa sredine u kojoj žive.

Direktni korisnici projekta su stanovnici MZ Šabići, Općina Trnovo.

Indirektni korisnici će biti: svi stanovnici Općine Trnovo jer su ekonomski, kulturno i komunikacijski povezani, stanovnici Sarajeva, svi strani i domaći turisti, svi zainteresovani za ekoturizam i olimpijske planine.

Glavne aktivnosti projekta su:

- Analiza i identifikacija korisnika projekta,
- Izgradnja tri objekta – katuna u svrhu primanja gostiju (lokacija će biti naknadno određena),
- Edukacija stanovništva u više oblasti:

- edukacija svih stanovnika o ekoturizmu kao novoj grani privređivanja,
- edukacija žena (stanovnica sela MZ Šabići) o osnovnim pravilima i organizaciji boravka gostiju u svrhu bavljenja ekoturizmom,
- edukacija žena o pravilnom, higijenskom rukovanju namirnicama i pripremi hrane na adekvatan način,
- edukacija žena o drugačijem pristupu izrade tradicionalnih rukotvorina – savremenijim dizajnom (angažovanje dizajnera),

– Rekonstrukcija objekta sa salom za stalnu izložbenu postavku fotografija prirodnih ljepota i znamenitosti ovog kraja, te tipičnim proizvodima (rukotvorine, med, mliječni proizvodi, eko hrana), kancelarijom FLD i kancelarijom MZ Šabići,

– Dodjela sredstava za bavljenje izradom tradicionalnih rukotvorina,

– Čišćenje područja implementacije projekta (13 sela) – nadležnost i finansiranje Općine Trnovo.

Rezultat projekta:

- izgrađena 3 katuna sa 15 kreveta za smještaj gostiju,
- 18 žena je edukovano za primanje gostiju,
- 18 žena je prošlo edukaciju higijenske pripreme namirnica,
- 20 žena je prošlo edukaciju izrade tradicionalnih rukotvorina na savremeniji način, prihvatljiviji tržištu.

Od doniranih sredstava za izradu rukotvorina održana je prodajna izložba u hotelu "Maršal" na Bjelašnici i 2/3 proizvoda je prodato, a novac je uložen u proizvodnju novih rukotvorina.

Završena je izgradnja grubih građevinskih radova pokrivanja objekta etno muzeja u Šabićima.

2. NOVI TURISTIČKI PROIZVOD – RURALNI EKOTURIZAM U ŠABIĆIMA

Period implementacije: oktobar 2007. – april 2009.

Implementacijski tim: Program direktorica, Program menagerica, Finansijski asistent, Edukatori.

Partnerstvo i saradnja: direktni partner je Općina Trnovo.

Pridruženi partneri: Fundacio Lleida Solidaria iz Lleide i Relax Tours iz Sarajeva, NVO.

Donator: Evropska Unija

Budžet: 270.000,00€

Glavni cilj ovog projekta je razvoj i plasman novog turističkog proizvoda – ruralnog ekoturizma, zasnovanog na lokalnim prirodnim resursima, kulturno-historijskom nasljeđu, gastronomskoj ponudi ruralnog ekoturizma i ljudskim potencijalima sela Šabići, Općina Trnovo, Kanton Sarajevo, uz punu primjenu ekoloških standarda za očuvanje životne okoline.

Direktni korisnici projekta su stanovnici iz 13 sela Mjesne zajednice Šabići, Općina Trnovo, koji će neposredno ostvarivati egzistenciju kroz proizvodnju i ponudu zdrave hrane, suvenira, obezbjeđivanja smještaja i osposobljavanja za turističke vodiče.

Glavne aktivnosti projekta:

Da bi se ovi rezultati ostvarili potrebno je realizovati niz aktivnosti od kojih su glavne:

- kreiranje aranžmana jednodnevne i višednevne ponude ruralnog ekoturizma;
- izgradnja 5 objekata – katuna, zasnovana na tradicionalnom načinu gradnje, za primanje gostiju;
- izgradnja restorana sa ponudom tradicionalne kuhinje;
- rekonstrukcija objekta etno muzeja;
- formiranje društva za gazdovanje turističkim proizvodom od strane Općine Trnovo i Fondacije lokalne demokratije.

Edukacije:

- žena za primanje gostiju;
- o pravilnom higijenskom rukovanju namirnicama i pripremi tradicionalne hrane;
- izrade tradicionalnih rukotvorina savremenijim dizajnom;
- edukacija i organizovanje lokalnog stanovništva na proizvodnji organske hrane;
- edukacija i praktična obuka turističkih vodiča;
- čišćenje dijela korita Raketnice u blizini etno sela, izgradnja odmorišta i postavljanje kanti za otpatke na lokalitetu Umoljana;
- opremanje jedne od 9 rekonstruisanih vodenica na Umoljanima u muzej vodenica;
- promotivna kampanja za prodaju turističkih proizvoda;
- izrada promotivnog materijala, web site-a i kataloga u svrhu promocije turističkih proizvoda;
- uvezivanje sa turističkim zajednicama i turističkim agencijama u zemlji i inostranstvu.

Očekivani rezultati projekta:

Edukacija

- izgrađeno prvih 5 smještajnih objekata – katuna, u etno selu, kapaciteta 35 ležajeva;
- izgrađen objekat restoran, sa tradicionalnom kuhinjom planine Bjelašnice, kapaciteta 50 mjesta;
- organizovano i umreženo 110 domaćinstava radi proizvodnje i plasmana organske hrane;
- osposobljeno 10 novih proizvođača organske hrane;
- 50 žena ima prihod od prodaje rukotvorina, primanja gostiju ili spremanja hrane u etno selu;
- ostvareno 120 noćenja;
- otvoren etno muzej kao dio turističke ponude;
- povećanje prihoda od turizma Općine Trnovo, poboljšanje turističke ponude Sarajevske regije i BiH.

3. MREŽA NVO-a I UDRUŽENJA GRAĐANA ZA PROMOCIJU AKTIVNOSTI U OKVIRU PONUDE RURALNOG EKOTURIZAMA U ŠABIĆIMA, OPĆINA TRNOVO

Period implementacije: septembar 2007. – mart 2008.

Partnerstvo i saradnja: Općina Trnovo, NVO-i Udruženja koja djeluju na području Bjelašnice

Donator: Federalno ministarstvo okoliša i turizma

Budžet: 3.000,00KM

Glavni cilj ovog projekta je okupljanje i formiranje MREŽE svih zainteresovanih nevladinih organizacija i udruženja koja

djeluju na području Općine Trnovo, a koji svojim aktivnostima mogu biti uključeni u turističku ponudu ruralnog ekoturizma u Šabićima, Općina Trnovo.

Glavne aktivnosti:

- Inicijalni sastanak u Općini Trnovo radi okupljanja svih zainteresovanih NVO-a i Udruženja građana i informisanje o projektu, aktivnostima projekta i mogućnostima koje se otvaraju.
- Jednodnevni seminar u Šabićima radi međusobnog upoznavanja i sagledavanja mogućnosti ponude svake od organizacija.
- Formiranje zajedničke Mreže NVO-a i Udruženja građana, koji rade na promociji ekoturizma i pružaju usluge u okviru ponude turističkih aranžmana, potpisivanjem sporazuma o saradnji.
- Prijedlozi kodeksa ponašanja unutar MREŽE.
- Pripremanje sadržaja promotivnog materijala budućeg turističkog proizvoda - ponude ruralnog ekoturizma u Šabićima.

Očekivani rezultati projekta su stvaranje MREŽE 8-10 NVO-a i Udruženja koja nude različite usluge za potrebe ponude aranžmana ruralnog ekoturizma u Šabićima, potpisan sporazum o saradnji i zajedničkom nastupu na tržištu sa utvrđenim kodeksom ponašanja, zajednički nastup na tržištu sa dobrim Informatorom, namijenjen domaćim i stranim turistima i turističkim agencijama, koji nudi sve informacije o vrstama ponude, cijeni usluga, kontakt organizacijama i osobama koje mogu pružiti uslugu u okviru turističkog aranžmana ponude ruralnog ekoturizma u Šabićima.

Dječije ljeto 2007.

Period implementacije: juni, juli 2007.

Implementacijski tim: Koordinatorica FLD, volonteri JU "Sarajevo Art"

Donator: Ajuntament de Castellbisbal, Ministarstvo kulture i sporta Kantona Sarajevo

Budžet: 3.570,00KM

Partnerstvo i saradnja: Općina Stari Grad, Ministarstvo za kulturu Kantona Sarajevo, JU Djeca Sarajeva, NVO Bezdan, UG "Srce puno osmjeha", Sarajevo Film Festival.

Kontinuirani projekat FLD od 2004. godine. Projektom se na osmišljen način upotpunjuje ljetni raspust za djecu, za koje nema adekvatnih sadržaja tokom ljetnih mjeseci u gradu. Manifestacija se održava u parku At Mejdan.

Od 2005. godine program je uvršten kao oficijelni program za djecu Festivala "Baščaršijske noći".

Loša ekonomska situacija većine građanstva, a time materijalne nemogućnosti roditelja da vode djecu na predstave ili koncerte za koje je potrebno platiti ulaz, mogućnost je da se djeci pruži besplatna zabava sa mnogo razonode, edukativnih igara.

Cilj projekta: Kroz zabavno-edukativne programe animirati i edukovati najmlađu populaciju i time im približiti osnovna znanja o značaju i važnosti očuvanja životne sredine.

Specifični ciljevi

- Povećanje nivoa ekološke svijesti djece i građanstva (roditelja i ostalih posjetilaca) kroz aktivno sudjelovanje u programima koji se nude tokom održavanja manifestacije.
- Da se djeca kroz razgovor, uz dodjelu propagandnog materijala, informišu o opasnostima, posljedicama, načinima zaštite od mina, te na taj način podigne svjesnost o njihovom postojanju.
- Informisanje i podizanje javne svijesti o ljudskim pravima.

Aktivnosti:

- Pripremne aktivnosti podrazumijevale su aktivnosti organizacionog, tehničkog i kreativnog karaktera:
- dobijanje dozvole, dogovori sa izvođačima i učesnicima, kontakti sa drugim nevladinim organizacijama koje u svom radu podrazumijevaju rad za djecu i sa djecom, priprema i izrada scenografije.
- Realizacija programa

Program se realizovao svakog petka u mjesecu julu tokom Festivala "Baščaršijske noći". Program se sastojao iz dva djela. U terminima od 18.00 do 19.00 sa-

ti realizovale su se radionice, a drugi dio, u terminima od 19.00 do 20.00 sati, sastojao se od muzičkih, pozorišnih i zabavnih predstava u kojima su djeca također bila aktivni sudionici.

Rezultati projekta:

- razvijanje kreativnosti kod djece;
- podignut nivo ekološke svijesti o važnosti očuvanja životne okoline;
- edukovana djeca i omladina će moći dalje prenositi svoja znanja, kako u matične porodice, tako i na svoje vršnjake. Na ovaj način će se proširiti broj sugrađana koji će dobiti nova saznanja o značaju i važnosti očuvanja životne sredine;
- informisana djeca će biti u mogućnosti da se na adekvatan način zaštite od opasnosti od mina;
- informisana i edukovana djeca će biti u mogućnosti da se na adekvatan način zaštite od eventualnih opasnosti.

Festival "Baščaršijske noći" je tokom cijelog mjeseca, kako za ostale tako i za programe Dječijeg ljeta, marketinški podržao projekt putem elektronskih i printanih medija, te distribucije flajera.

Prevenција nasilja među adolescentima

Period implementacije: april – oktobar 2007.

Implementacijski tim: Fondacija lokalne demokratije

Donator: Općina Centar, Kanton Sarajevo

Budžet: 3.000,00KM

Korisnici:

- učenici osmih razreda i nastavno osoblje pet osnovnih škola sa područja Općine Centar, Sarajevo i to:
- Osnovna škola "Safvet beg Bašagić",
- Osnovna škola "Hasan Kikić",
- Osnovna škola "Vladimir Skarić",
- Osnovna škola "Isak Samokovlija" i
- Osnovna škola "Silvije Strahimir Kranjčević".

Ciljevi projekta:

Ciljevi ovog projekta su omogućiti učenicima osmih razreda sa područja 5 škola Općine Centar da saznaju za problem nasilja i upoznaju se sa njegovim oblicima:

- da budu u stanju prepoznati nasilnu vezu/odnos;
- da znaju kako se ponašati u nasilnoj vezi; da znaju kome se obratiti ako primijete nasilje ili ako su žrtve nasilja u porodici;
- da o ovom problemu govore kao o javnom problemu koji se tiče čitave zajednice, a ne određenog pojedinca,
- i kao takvi budu u mogućnosti uticati na svoj život i kreirati ambijent bez nasilja ili ga pak prevenirati i adekvatno reagovati kada ga primijete.

Nastavnom osoblju škola:

- da dobiju više informacija o načinima prepoznavanja nasilja i mogućnostima njihovog rješavanja,
- da usvoje znanja i edukuju se o vještinama nenasilnog rješavanja konflikata u cilju izgradnje nenasilnog odnosa i mirnog rješavanja konflikata među vršnjacima, kroz adekvatan prenos znanja na učenike, kroz predmet razredne nastave.

Aktivnosti projekta:

- radionice na temu nasilja (pojam nasilja, oblici nasilja, kako ga prepoznati i načini reagovanja na pojavu nasilja);
- radionice su bile podijeljene na dva dijela. Prvi dio se sastojao od uvodnih izlaganja i predavanja, dok su u drugom dijelu organizovane interaktivne radionice u cilju sticanja vještina i znanja vezanih za problem nasilja;
- njegovog prepoznavanja, načina prenošenja stečenih znanja na učenike, organizovati razrednu nastavu u cilju učenja nenasilnog rješavanja konflikata;
- upoznavanje sa institucijama i organizacijama koje pružaju podršku i rade na problemu nasilja;
- podjela promotivnog materijala dizajniranog i osmišljenog da mladima na popularan i jednostavan (prihvatljiv) način pokaže kako treba reagovati u borbi protiv nasilja u društvu, a naročito nasilja u porodici.

Rezultat projekta:

Realizacijom projekta edukacije omogućeno je učenicima osmih razreda i nastavnim osoblju da:

- usvoje nova saznanja o problemu nasilja;
- dobiju informacije koje će im omogućiti da lakše prepoznaju rizike i rizične situacije nasilnog ponašanja;
- saznaju kome da se obrate ako žele dobiti dodatne informacije ili zatražiti pomoć kada se nađu u rizičnoj situaciji ili je primijete;
- u krajnjoj liniji preveniraju nasilje;
- dizajniranje i štampanje promotivnog materijala, te postavljanja okvira sa informativnim plakatom za SOS liniju u trajnom vlasništvu škole.

Promocija monografije "U čast Srebrenici"

Period implementacije: juni – juli 2007.

Implementacijski tim: Fondacija lokalne demokratije, Katalonska NVO Trenkalos – Barcelona

Partnerstvo i saradnja: JU Sarajevo Art – "Baščaršijske noći", Udruženje "Majke enklave Srebrenica", Ured Gradonačelnice Grada Sarajeva

Donator: NVO Trenkalos, JU Sarajevo Art

Ciljevi projekta: Promocija knjige "U čast Srebrenici", crno-bijela monografija koja govori o projektu saradnje koji se realizuje u Bosni i o aktivnostima NVO Trenkalos sa žrtvama Srebrenice u izbjegličkim kampovima.

Specifični ciljevi:

- Predstavljanje dosadašnjeg rada katalonske nevladine organizacija Trenkalos, koja postoji i radi više od 10 godina na projektima međunarodne saradnje, a naročito u Bosni i Hercegovini.
- Dovođenje na promociju dugogodišnjih, ali i novih mladih aktivista iz Katalonije koji su učestvovali u ovom projektu, te time dati priznanje za dugogodišnju podršku i rad, a mladima dati podstrek za dalji rad.
- Predstavljanje CD-a, snimljenog od strane katalonske muzičarke Laia Carrera. Ona je autorica teksta i muzike, a inspiracija je nastala za vrijeme njenog učestvovanja u jednom od radnih kampova i nakon upoznavanja sa preživjelim iz Srebrenice.

Aktivnosti:

Aktivnosti su bile podijeljena u dvije faze. Prva faza je podrazumijevala organizacione pripreme, a druga samu realizaciju promocije.

- Osigurati i dobiti dozvolu za Promociju po želji autora u Vijećnici za 12.juli, dan nakon Memorijala u Srebrenici, jer ova knjiga i pretenduje da bude omaž žrtvama genocida u Srebrenici.
- Osigurati promotore knjige (gospodin Jovan Divjak, gospođa Munira Subašić), saradnike i prijatelje.
- Obezbijediti neophodne pripreme za nesmetanu realizaciju promocije, a što podrazumijeva: tehničku podršku (audio-vizuelnu), scensku (scenografiju pozornice), logističku (stolice, stolove, tepisi itd.), kreativnu (scenario programa).

Rezultati projekta:

Izuzetna posjećenost, ispunjena aula u Vijećnici.

- Dirljiva promocija koja je rezultirala izljevom emocija katalonske omladine i predstavnicima Udruženja "Majke enklave Srebrenica", kao i ostalog auditorija i to više puta:
- Prigodnim govorom predsjednika udruženja da se nalazi u Biblioteci koja je za njega najvažnija na svijetu, zbog svega onoga što ona predstavlja, kao i zbog ljudi koji se nalaze trenutno u njoj,
 - Prilikom recitovanja prevoda jedne od pjesama pod nazivom "Majka" sa ponuđenog CD-a,
 - Prilikom predaje simboličnog cvijeta, koji su, u određenom momentu, predali mladi iz Katalonije članicama udruženja "Majke enklave Srebrenica".

Prezentirana su i ostala printana izdanja NVO – Trenkalos.

PR i marketing vrlo dobro realizovan, predvođen timom Festivala "Baščaršijske noći".

Izbjeglički kamp Mihatovići, januar 1999. godine

Podrška grada Sarajeva i Gradskog vijeća

U toku 2007. godine Fondacija lokalne demokratije je dobila još jednu potvrdu o značaju i važnosti njenog rada u prevenciji, zaštiti i borbi protiv nasilja na osnovu spola.

Grad Sarajevo je, u okviru budžeta za 2007. godinu, izdvojio 15.000,00 KM za Sigurnu kuću. Namjena sredstava je poboljšanje uslova boravka korisnika i korisnika u Sigurnoj kući, čime su Grad Sarajevo i Gradsko vijeće institucionalno postali partneri NVO Fondacija lokalne demokratije.

Ova sredstva su, pored nabavke neophodne opreme i popravaka, iskorištena i za organizovanje zimovanja za korisnike i korisnice Sigurne kuće.

19 korisnika /ca (od toga 14 djece, Koordinatorica iz Sigurne kuće i 4 majke, jer su među djecom bile i 4 bebe) su proveli 5 dana u Šabićima, što predstavlja još jedan uspješan način rehabilitacije i osnaživanja osoba izloženih nasilju.

Stručni saradnici/e angažovani/e na projektnim aktivnostima

SDC- IBHI:

– Koordinaciono tijelo za prevenciju, borbu i zaštitu protiv nasilja u porodici: Jasna Hasić – Slijepčević, Nefisa Dobrača, Suvada Kuldića, Azra Mulaomerović, Aida Salčinović;

– Dr. Aida Tahmišćija, Amela Amidžić – psihologinja, Dijana Kajmaković – kantonalna tužiteljica, Nafa Dizdarević – socijalna radnica, Dr. Emira Tanović – Mikulec, Dr. Sabaha Dračić, Samra Filipović, Dr. Samra Selimović, Dr. Vesna Čengić, Dr. Emina Kapetanović;

Sklonište: Dubravka Abdihodžić, Saša Ristić, Majida Milavica, Amela Amidžić;

UUNFPA: Asim Delilović, 20 volontera iz 5 gradova (Goražde, Bihać, Mostar, Zenica, Banja Luka);

UNHCR: Dr. Jadranka Dizdarević; Dr. Fadila Serdarević, Amela Amidžić, Lejla Šadić;

EU – Šabići: Danijela Janota – Todosijević, Fadila Serdarević, Vesna Babić – Hodović, Lejla Mujkić.

EU – Monitoring škole: Aleksandar Miletić; Natalija Petrić, Emina Pandžo, Saliha Đuderija.

Kancelarija:

Dječije ljeto: Adila Hamzić, Berina Džumbur, Nedžad Mehaljić, prevodioci/teljice: Aida Mujezinović, Senada Kreso, Ahmed Topić, Ksenija Keivanzadeh, Amina Mulabdić;

Lektor: Vjekoslav Trboglav

Dizajner: Asim Delilović

Emina Dautbegović

Institucije, saradnici i partneri

Agencija za ravnopravnost spolova BiH, Ministarstvo za ljudska prava BiH, Ured državnog koordinatora za borbu protiv trgovine ljudima, Državna Agencija za istrage i zaštitu – SIPA, Ministarstvo prosvjete i kulture RS, Federalno ministarstvo nauke i obrazovanja, Gender centri Federacije BiH i Republike Srpske, Federalni MUP, 10 Kantonalnih Ministarstava obrazovanja, Odjeljenje za obrazovanje vlade distrikta Brčko, Ministarstva Kantona Sarajevo: za rad, socijalnu politiku, raseljena lica i izbjeglice, zdravstva, unutrašnjih poslova, pravde i uprave, kulture i sporta, Općinski Sud Sarajevo, Tužilaštvo Kantona Sarajevo, Grad Sarajevo, Odjeljenje za posebne namjene MUP-a Sarajevo, Kantonalni centar za socijalni rad Sarajevo, Službe socijalne zaštite Kantona Sarajevo, Porodično savjetovalište,

J.U. "Dom za bolesna lica i lica sa invaliditetom" Nahorevo – Sarajevo,

Serda – Sarajevska razvojna agencija, Općina Trnovo i Općina Centar, JU Sarajevo Art, Historijski muzej BiH,

Centri za socijalni rad i Policijske uprave Goražde,

Domovi zdravlja Kantona Sarajevo, Hitna pomoć Kantona Sarajevo, KCUS,

Osnovne škole Općine Centar: Osnovna škola "Safvet beg Bašagić", "Hasan Kikić", "Vladimir Skarić", "Isak Samokovlija", "Silvije Strahimir Kranjčević", "Alija Nametak", "Mehmed-beg Kapetanović Ljubušak", Srednja škola: Gimnazija "Ilidža", Lukavica – Istočno Sarajevo.

NVO – Partnerske organizacije

“Udružene žene” – Banja Luka, “Terca” – Mostar, “Vesta” – Tuzla, “Žena BiH” – Mostar, “Žene za žene” – Internacional, “Medica” – Zenica, “Žene sa Une” – Bihać, “Žene ženama” – Sarajevo, “Vaša prava” – Sarajevo, “Sprofondo-Bezdan” – Sarajevo, “Hope and home for children” – Sarajevo, Udruženje /Udruga “BiH novinari” – Sarajevo, Omladinski dom – Zenica, Demokratski centar “Nove nade” – Bihać, Urbana kultura foruma građana – Tuzla, UNS “Geto” – Banja Luka, OKC “Abrašević” – Mostar, “Klubovi liječenih alkoholičara” – Sarajevo.

Knjigovodstvena agencija, Lukovac d.o.o

DONATORI PROJEKATA FONDACIJE:

Evropska unija

KANTON SARAJEVO

Grad Sarajevo

Općina Centar Sarajevo

KANTON SARAJEVO

Ministarstvo za socijalnu
zaštitu Kantona Sarajevo

IOM International Organization for Migration